

## **De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven**

is inzake de klacht 2025-52307 van:

De heer XXXX, geboren op XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend in De Woenselse Poort, onderdeel van GGzE, tot het navolgende oordeel gekomen.

### **1. De procedure**

De klachtencommissie ontving op 27 mei 2025 een klaagschrift, gedateerd op 26 mei 2025, van de heer XXXX, hierna te noemen klager.

De klacht richt zich volgens het klaagschrift tegen het rookverbod dat heeft gegolden voor klager vanaf 2 december 2022.

Klager heeft zich laten bijstaan door mevrouw XXXX, patiëntenvertrouwenspersoon, hierna te noemen: 'PVP'.

De klachtencommissie ontving een verweerschrift van mevrouw XXXX, regiebehandelaar ten tijde van het verblijf van klager en mevrouw XXXX, jurist, op 10 juni 2025, gedateerd op dezelfde dag.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 17 juni 2025. Klager en PVP, mevrouw XXXX en mevrouw XXXX waren aanwezig, evenals de andere leden van de klachtencommissie en de secretaris.

### **2. Inhoud van de klacht**

De klacht richt zich op:

- het rookverbod dat heeft gegolden in de instelling, en in het bijzonder voor klager, vanaf december 2022 tot december 2023.

### **3. Standpunt van klager**

Klager vraagt de klachtencommissie om zijn klacht gegrond te verklaren. Hij stelt zich op het standpunt dat door het rookverbod vanaf 2 december 2022 hem veel woede en stress heeft opgeleverd, omdat hij niet lekker in zijn vel zat doordat hij niet mocht roken.

Klager stelt dat hij aanvankelijk wilde stoppen met roken, hetgeen in lijn was met het toenmalige rookbeleid. De behandelaar zou hem helpen met stoppen, daarmee ging hij akkoord. Om te kunnen stoppen kreeg hij kauwgom van Nicotinell met 4 milligram nicotine. Dit leek te werken. Na twee dagen bleek dat de apotheek de kauwgom met de benodigde milligram nicotine niet langer kon leveren. Klager kreeg daardoor een terugval en begon weer met (stiekem) roken. Volgens klager leverde dit een 'kat-en-muis-spelletje' op, waardoor klager niet lekker in zijn vel zat. Het rookverbod heeft hem belemmerd en veel onnodige stress, frustraties en hoofdpijn bezorgd.

Roken werkte voor klager als medicijn, hetgeen is getracht van hem af te nemen. Klager vraagt zich bovendien af of zijn klachten niet verergerd zijn, omdat de medicatie ervoor zorgde dat hij meer behoefte had aan het roken, terwijl die medicatie hem na enkele dagen werd ontnomen, ook dat heeft voor veel onnodige angst en stress geleid, aldus klager.

## **5. Standpunt van verweerster**

Volgens verweerster blijkt uit de recente uitspraak van de Rechtspraak voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (hierna: RSJ) van 21 maart 2025 dat het rookverbod achteraf gezien niet onrechtmatig was. De argumenten uit die uitspraak geven aanleiding om de huidige klacht feitelijk ongegrond te verklaren en vergoedingen af te wijzen of te matigen.

Verweerster gelooft dat het rookverbod doelmatig was en ondersteunt deze zienswijze met een onderzoek dat is gepubliceerd in het jaar 2010 waaruit blijkt dat minder geweld voorkomt in instellingen waarin niet gerookt wordt. Daar komt bij dat in de genoemde uitspraak van RSJ getoetst wordt op veiligheid en orde, wat handvatten geeft om ook deze argumenten mee te laten wegen in plaats van uitsluitend gezondheidsredenen.

De instelling dient medewerkers en patiënten tevens te beschermen tegen de blootstelling aan sigarettenrook van de rokende patiënten. Om die reden is het rookverbod noodzakelijk voor de veiligheid binnen de instelling.

Voorts stelt verweerster dat de schadevergoeding, bij gegrondverklaring van de klacht, gematigd dient te worden. Verweerster voert daartoe aan dat klager expliciet akkoord is gegaan met het rookverbod en dat hij ook geen overplaatsingsverzoek heeft ingediend om in een kliniek te worden geplaatst waar geen rookverbod gold. Verweerster stelt dat klager gedurende het rookverbod toegang had tot medicatie, waar hij op eigen initiatief mee zou zijn gestopt. Tot slot stelt verweerster dat niet uit de rapportages blijkt dat het rookverbod in het geval van klager heeft geleid tot onnodig psychisch leed. Tot slot merkt verweerster op dat het rookverbod is opgeheven direct na de beslissing van de rechtbank op 30 november 2023.

Verweerster verzoekt de klachtencommissie om de klacht ongegrond te verklaren. Althans: in geval van gegrondverklaring van de klacht de hoogte van de schadevergoeding te matigen.

## **6. Bevoegdheid van de klachtencommissie**

Aan klager is ten tijde van het indienen van de klacht de strafrechtelijke maatregel terbeschikkingstelling onder voorwaarden opgelegd. Op personen die om die reden zijn opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis zoals GGzE/De Woenselse Poort, is op grond van artikel 9:1 Wvvgg de klachtprocedure van deze wet van toepassing. Klager klaagt over de beslissing over toepasselijkheid van de huisregels zoals bedoeld in artikel 8:15 Wvvgg, zodat de klachtencommissie bevoegd is van de klacht van klager kennis te nemen.

## **7. De beoordeling van de klachten**

Klager klaagt over het algehele rookverbod dat in de instelling - en specifiek voor hem - gold in de periode 2 december 2022 tot en met 30 december 2023. Klager heeft eveneens aangegeven dat het rookverbod is opgeheven na de uitspraak van de Rechtbank Oost-Brabant, zodat de klachtencommissie ervan uitgaat dat het rookverbod binnen de instelling is opgeheven per 1 december 2023 en klager aldus klaagt over de periode vanaf 2 december 2022 tot en met 30 november 2023.

De klachtencommissie neemt tot uitgangspunt dat de Rechtbank Oost-Brabant in haar uitspraak d.d. 30 november 2023<sup>1</sup> het rookverbod onrechtmatig heeft verklaard.

De klachtencommissie heeft er kennis van genomen dat inmiddels andere ggz- en penitentiaire instellingen in Nederland een algeheel rookverbod hebben ingesteld. Ook is de jurisprudentie op dit punt in ontwikkeling. Zo heeft de RSJ in twee uitspraken van 21 maart 2025 de klachten met betrekking tot het algehele rookverbod in de forensisch psychiatrische instelling Van Mesdag ongegrond verklaard.

De klachtencommissie is van oordeel dat de betreffende uitspraken van de RSJ d.d. 21 maart 2025 er niet toe leiden dat het algehele rookverbod in de instelling in de periode 1 juli 2022 tot en met 30 november 2023 thans wel als rechtmatig beoordeeld kan worden. Daaraan ligt het volgende ten grondslag.

De rechtspositie van klager in de instelling wordt beheerst door de Wvvgg. Op basis van deze wet is de rechtbank de aangewezen beroepsinstantie ter zake van klachten over verplichte zorg en niet de RSJ. De uitspraak van de Rechtbank Oost-Brabant d.d. 30 november 2023 is in kracht van gewijsde gegaan en er zijn geen recentere uitspraken van de Rechtbank Oost-Brabant of de Hoge Raad bekend met een ander oordeel over het algehele rookverbod in de instelling in de periode 1 juli 2022 tot en met 30 november 2023. De uitspraak van de Rechtbank Oost-Brabant d.d. 30 november 2023 blijft derhalve leidend voor de klachtencommissie ten aanzien van klachten over het algehele rookverbod in de periode 1 juli 2022 tot en met 30 november 2023. De klacht van klager ziet op het algehele rookverbod in de periode vanaf 2 december 2022 tot en met 30 november 2023.

Met verweerster is de klachtencommissie van oordeel dat de klachten die hebben geleid tot de uitspraken van de RSJ d.d. 21 maart 2025 wel grote gelijkenissen vertonen met de onderhavige klacht. Ook heeft de instelling vergelijkbare afwegingen moet maken tussen het zelfbeschikkingsrecht van rokende patiënten ten opzichte van de het recht op lichamelijke integriteit van niet rokende patiënten en medewerkers en de veiligheid binnen de instelling. Niettemin heeft de instelling in haar verweerschrift en ter zitting geen nieuwe feiten of omstandigheden naar voren gebracht op basis waarvan de klachtencommissie thans tot een ander oordeel komt dan de Rechtbank Oost-Brabant d.d. 30 november 2023. Zo beschikt de klachtencommissie niet over een (actueel) onderzoeksrapport waarin de risico's van het (beperkt) toestaan van roken binnen de instelling voor de algehele veiligheid worden uiteengezet of geduid. Een dergelijk rapport was bijvoorbeeld wel voor handen in de zaken die hebben geleid tot de uitspraken van de RSJ d.d. 21 maart 2025. Daar komt bij dat er niet een nieuw algeheel rookverbod geldt binnen de instelling, dan wel dat er op korte termijn een nieuw algeheel rookverbod wordt ingevoerd.

Hoewel het de klachtencommissie duidelijk is geworden dat de instelling het algehele rookverbod met de beste intenties voor haar patiënten en medewerkers heeft ingevoerd, zijn er thans geen termen aanwezig om een ander oordeel te vormen over het algehele rookverbod in de instelling, voor klager geldend in de periode van 2 december 2022 tot en met 30 november 2023, dan het oordeel van de Rechtbank Oost-Brabant d.d. 30 november 2023.

Gelet op het vorenstaande komt de klachtencommissie tot de slotsom dat de klacht van klager **gegrond** is.

---

<sup>1</sup> ECLI:NL:RBOBR:2023:5564.

## **8. Schadevergoeding**

Nu de klachtencommissie de klacht van klager gegrond verklaart met betrekking tot het rookverbod, kent zij een schadevergoeding toe aan klager ten laste van de instelling. Hierbij ziet de klachtencommissie reden om de verzochte schadevergoeding te matigen. De klachtencommissie acht het aannemelijk dat het algehele rookverbod in de periode van 2 december 2022 tot en met 30 november 2023 gevoelens van spanning en frustratie hebben opgeroepen bij klager. De klachtencommissie neemt voorts in zijn overweging mee dat de instelling wist van het invoeren van het rookverbod, terwijl de voorraden om patiënten ten helpen met het stoppen met roken niet beschikbaar waren. Echter, weegt de klachtencommissie ook mee dat klager aanvankelijk gemotiveerd was om te stoppen met roken en dat hij gedurende het rookverbod toch - zij het aanzienlijk minder - heeft kunnen roken.

Met inachtneming van het voorgaande acht de klachtencommissie een schadevergoeding ter hoogte van 75 euro per maand passend. De klachtencommissie kent voor de periode van de plaatsing van klager in de Woenselse Poort, op 2 december 2022 tot en met het beëindigen van het rookverbod, op 30 november 2023, met terugwerkende kracht schadevergoeding toe van 75 euro per maand. Dit betekent dat klager een schadevergoeding toekomt van 11 keer 75 euro, in totaal 825 euro, door de instelling aan klager te voldoen.

## **9. Beslissing**

De klachtencommissie verklaart:

- het rookverbod dat heeft gegolden in de instelling, en in het bijzonder voor klager, vanaf december 2022 tot en met november 2023.

### **GEGROND;**

- kent aan klager een schadevergoeding toe van € 825,- (€ 75,- voor iedere maand dat klager niet mocht roken) ten laste van de instelling.

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 26 juni 2025 door de klachtencommissie, bestaande uit mevrouw XXXX, voorzitter, en de leden de heer XXXX en de heer XXXX, psychiater, in tegenwoordigheid van mevrouw XXXX, secretaris.